

บทคัดย่อ

ความสำคัญของบทการแสดงประกอบแสงและเสียง

บทความนี้เขียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางเบื้องต้นในการเขียนบทการแสดงประกอบแสงและเสียง และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของบทการแสดงที่มีผลโดยรวมต่อการแสดง และในฐานะที่เป็นวรรณกรรมการแสดงร่วมสมัยประเภทหนึ่ง

Abstract

The Significance of Dramatic Light & Sound Show Script

The purposes of this article are to introduce basic guidance in writing scripts for dramatic light & sound shows, and to signify the importance of the script as having an impact on the entire show and as being literature for contemporary performing arts.

ความสำคัญของบทการแสดงประกอบแสงและเสียง

วิศปัตย์ ชัยช่วย*

บทนำ

การแสดงประกอบแสงและเสียง (Dramatic light & sound show) เป็นรูปแบบการแสดงนาฏกรรม ที่มีการนำเอาเทคโนโลยีด้านแสงและเสียงมาประยุกต์เพื่อใช้ในการแสดงประกอบ ณ สถานที่สำคัญต่างๆ กลางแจ้ง เช่น โบราณสถาน อนุสาวรีย์ หรือลานกิจกรรมกลางแจ้ง โดยเฉพาะในเวลากลางคืน การใช้แสงสีต่างๆ และเสียงรวมทั้งคำบรรยายร่วม จะเป็นสื่อช่วยให้ผู้ชมเกิดความคิด จินตนาการไปได้ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ซึ่งมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ดำเนิน พงศาวดาร หรือเรื่องราวจากวรรณคดี นวนิยายที่อิงประวัติศาสตร์บางส่วน (รายงานการศึกษาความเหมาะสม..., 2536) การแสดงลักษณะนี้มีพัฒนาการต่อเนื่องมาจากการแสดงแสงและเสียงแบบมาตรฐานในโบราณสถาน (Standard light & sound show) ที่มีมานานแล้วในหลายประเทศ เช่น อียิปต์ กรีซ ฝรั่งเศส (ภาคภูมิ น้อยวัฒน์, 2551) จากเดิมที่ใช้เพียงแสงสีสอดส่องไปยังโบราณสถาน กับเสียงบรรยายและเสียงประกอบ (Sound effect) เพื่อให้เกิดจินตภาพแก่ผู้รับชม มาเป็นการแสดงนาฏกรรมเชิงละครร่วมด้วย

จุดกำเนิดของการแสดงประกอบแสงและเสียง ในประเทศไทยนั้น เกิดจากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างจุดขายให้กับสถานที่ท่องเที่ยวหรืองานเทศกาลประเพณีต่างๆ มีขึ้นครั้งแรกเมื่อราวปี พ.ศ. 2519 โดยกรมศิลปากรร่วมกับกองทัพเรือ จัดขึ้นที่วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร ต่อมาในปี พ.ศ. 2520 กรมศิลปากรได้จัดการแสดงขึ้นในงานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ที่พระนารายณ์ราชเนวินทร์ จังหวัดลพบุรี แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักกว้างขวางนัก จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2523

* อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

ซึ่งเป็นกิจการท่องเที่ยวไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หรือองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ.ส.ท.) ในขณะนั้น ได้จัดการแสดง ชุดสะพานข้ามแม่น้ำแคว ขึ้นในสัปดาห์สะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี และประสบความสำเร็จจนเป็นที่กล่าวถึงในวงกว้าง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) แต่ในครั้งนั้นยังเป็นการแสดงแสงและเสียงแบบมาตรฐาน (Standard light & sound show) ที่ยังไม่มีการแสดงนาฏกรรมเชิงละครประกอบ จนกระทั่ง ททท. ได้จัดการแสดงชุด รุ่งอรุณแห่งความสุขขึ้นที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และได้ให้นักแสดงจากวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยมาร่วมแสดงด้วยในบางตอนที่ต้องการเน้นเนื้อหาให้ชัดเจนและประทับใจยิ่งขึ้น เช่น ขบวนแห่ การลอยกระทงสมัยสุโขทัย จึงเกิดเป็นการแสดงที่เรียกว่าการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ (Imaginary light & sound show) (ภาคภูมิ น้อยวัฒน์, 2551)

พัฒนาการครั้งสำคัญของการแสดงประกอบแสงเสียงในไทย เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2533 เมื่อ ททท. จัดการแสดงชุดวิมานนาฏการ ขึ้นที่ปราสาทหินพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ในครั้งนั้นเป็นการแสดงนาฏกรรมเชิงละครอย่างเต็มรูปแบบตลอดทั้งเรื่อง โดยผสมการแสดงละคร นาฏศิลป์พื้นเมือง นาฏศิลป์ไทยเข้าไว้ด้วยกัน จึงเรียกว่าการแสดงประกอบแสงเสียง หรือการแสดงละครประกอบแสงและเสียง (Dramatic light & sound show) หลังจากความสำเร็จของการแสดงชุดวิมานนาฏการ กิจกรรมลักษณะดังกล่าวเป็นที่แพร่หลายมากยิ่งขึ้นและมีการจัดต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

เมื่อราวช่วงสองทศวรรษก่อน การแสดงลักษณะนี้ยังเป็นสิ่งที่หาชมได้ยาก เนื่องจากข้อจำกัดทางเทคโนโลยีตลอดจนข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ใช้ในการแสดงต่อครั้งมีจำนวนค่อนข้างสูง ททท. ระบุว่า การจัดการแสดงประกอบแสงและเสียงในพื้นที่ขนาดเล็กที่สุด (ประมาณ 1,700 ตารางเมตร) จะต้องใช้งบประมาณไม่ต่ำกว่า 2 ล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) การแสดงประกอบแสงเสียงโดยมาก จึงเป็นงานที่จัดขึ้นในระดับชาติ และมีการว่าจ้างบริษัทที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการแสดง โดยใช้ทุนมหาศาลเป็นส่วนใหญ่ การเขียนบท กำกับการแสดง การออกแบบงานสร้าง การจัดทำเสียงบรรยายเสียง ดนตรีประกอบการแสดง อุปกรณ์ประกอบฉาก ล้วนมีการจัดทำขึ้นมาใหม่ เฉพาะกิจเฉพาะการในขณะนั้น

กระทั่งในภายหลังกการแสดงลักษณะดังกล่าวได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย

กอบรับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแสงเสียงประกอบการแสดง และการเกิดขึ้นของ บริษัทหรือกลุ่มผู้จัดการแสดง (Organizer) คณะต่างๆ ซึ่งโดยมากเคยได้มีโอกาสร่วมงานการแสดงประกอบแสงและเสียง ในยุคแรกมาก่อน ได้นำเอาประสบการณ์นั้นมา สร้างสรรค์งานในท้องถิ่นตนขึ้น ตลอดจนการแสดงประกอบแสงและเสียงขนาดใหญ่ แบบเต็มนั้น ได้ถูกลดทอนลง เพื่อให้สอดคล้องกับงบประมาณ จำนวนคน ระยะเวลา ตลอดจนข้อจำกัดต่างๆ โดยจัดเป็นการแสดงประกอบแสงและเสียงขนาดเล็ก (Mini light & sound show) ขึ้นแทน จึงปรากฏว่าในปัจจุบันหลายท้องถิ่น และหลายหน่วยงานได้จัดการแสดงประกอบแสงและเสียง กันอย่างแพร่หลายมิได้จำกัดอยู่ เฉพาะงานระดับชาติดังเช่นยุคแรก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานประเพณี หรืองานเฉลิมฉลองต่างๆ จนดูราวกับว่าหากขาดการแสดงประกอบแสงและเสียงไปก็ทำให้ งานนั้นขาดจุดสนใจ (High light) ไปเลยทีเดียว

ในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่าหากหน่วยงานหรือท้องถิ่นใด มีความถึงพร้อมในด้าน งบประมาณ สถานที่และจำนวนคนแล้ว ล้วนสามารถจะจัดการแสดงประกอบแสงและเสียงได้เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการแสดงขนาดใหญ่ หรือขนาดเล็กก็ตาม ทว่ามีข้อน่าสังเกตว่าในขณะที่ปริมาณเพิ่มขึ้นคุณภาพกลับเป็นไปในทิศทางที่สวนกัน ราวครึ่งทศวรรษที่ผ่านมาพบว่าการแสดงประกอบแสงและเสียง หลายเรื่องประสบความล้มเหลวในแง่ ศิลปะการแสดง เกิดความล้าสมัยไม่ลงตัวจนไม่สามารถโน้มน้าวจิตใจผู้ชมให้รู้สึกซาบซึ้ง หรือคล้อยตามกับสารที่ต้องการสื่อจากการแสดงตามวัตถุประสงค์ได้ อันเนื่องมาจาก ผู้จัดการแสดงมักขาดความเข้าใจในศิลปะการแสดงลักษณะนี้นั่นเอง

ประเด็นสำคัญของการแสดงประกอบแสงและเสียงที่ดีนั้น มิได้อยู่ที่การมี นักแสดงจำนวนมาก หรือมีเทคนิค แสง เสียงอันตระการตา ทว่าการแสดงที่จะออกมา โดยมีข้อบกพร่องน้อยที่สุดนั้น ควรจะเริ่มต้นที่การมีบทบาทการแสดงประกอบแสงและเสียงที่ดีเสียก่อน เนื่องจากบทจะเป็นตัวกำหนดการแสดง และเป็นแนวทางในการ ออกแบบแสง เสียง สถานที่ อุปกรณ์ประกอบ ตลอดจนการคัดเลือกนักแสดงในขั้น ต่อๆ ไป รวมถึงเป็นเครื่องรับประกันความสำเร็จประการหนึ่ง ดังเช่นการแสดงร่วมสมัย ในแขนงอื่นๆ เช่น ภาพยนตร์ ละครเวที หรือละครโทรทัศน์ ที่ต่างถือว่า บทเป็นหัวใจ สำคัญของการแสดงทั้งสิ้น

รูปแบบการแสดงแสงและเสียง

โดยทั่วไปการแสดง แสงและเสียง แบ่งได้เป็น 2 รูปแบบใหญ่ๆ คือ

1. การแสดงแสงและเสียง (Standard light & sound show) เป็นการแสดงที่สื่อสารเรื่องราวด้วยเสียงบรรยายประกอบ (Sound effect) และเพลงประกอบเป็นหลัก โดยจะมีแสงที่สาดลงยังโบราณสถาน หรือสถานที่ช่วยเสริมอารมณ์และบรรยากาศ อาจมีเทคนิคพิเศษเพื่อช่วยให้น่าสนใจมากขึ้น แต่จะไม่มีตัวละคร หรือผู้แสดงมาเกี่ยวข้อง มักใช้แสดงในโบราณสถานหรืออุทยานประวัติศาสตร์ต่างๆ เช่น การแสดงแสงและเสียง ณ พีรามิดกิซา มรดกโลกของประเทศอียิปต์ มีเนื้อหาบอกเล่าเรื่องราวการสร้างพีรามิดของฟาโรห์และอารยธรรมพันปีของอียิปต์ (Sound & Light shows in Egypt, 2007)

2. การแสดงประกอบแสงและเสียง (Dramatic light & sound show) เป็นการแสดงนาฏกรรมกลางแจ้ง โดยใช้ผู้แสดงบทบาทการแสดงเป็นหลักในการดำเนินเรื่องราวและสื่อสาร ผสานกับเทคนิคแสงเสียง และอื่นๆ เพื่อช่วยเสริมอารมณ์บรรยากาศ แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

- การแสดงประกอบแสงและเสียงขนาดใหญ่ เป็นการแสดงกลางแจ้งขนาดใหญ่ มีค่าใช้จ่ายสูง ต้องใช้ระยะเวลาในการเตรียมการ ดำเนินการและฝึกซ้อมพอสมควร ใช้ผู้แสดงจำนวนมาก และอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ใช้เทคนิค แสง เสียง สื่อประสมขนาดใหญ่ มีการสร้างฉาก อุปกรณ์ประกอบฉากเครื่องแต่งกายเพื่อการนี้ ข้อดีคือสามารถรองรับผู้ชมได้อย่างกว้างขวาง และมักเป็นงานที่มีความประณีต สมจริง ตื่นตาตื่นใจ สามารถทำให้ผู้ชมบังเกิดความประทับใจได้ไม่ยากนัก เช่น การแสดงชุด **Impression Liu Sanjie** ที่ริมแม่น้ำหลีเจียง มณฑลกุวางสี ประเทศจีน โดยดัดแปลงมาจากบทภาพยนตร์จีนเรื่อง Liu Sanjie (เพลงรักชาวเรือ) เป็นเรื่องราวที่แสดงถึงวิถีชีวิตชาวประมง ของชนเผ่าจ้วง ในมณฑลกุวางสี ใช้ทุนสร้างถึง 100 ล้านหยวน และกำกับการแสดงโดย จาง อี้ ไหว ผู้กำกับภาพยนตร์ชื่อดัง (Ministry of Culture, P.R. China, 2003)

- การแสดงประกอบแสงและเสียงขนาดเล็ก (Mini light & sound show) เป็นการแสดงที่ย่อ การแสดงประกอบแสงและเสียงขนาดใหญ่ให้มีขนาดกะทัดรัดลง ทั้งในด้านการแสดง เทคนิคแสงเสียง และระยะเวลาการแสดง รองรับผู้ชมในวงจำกัด มีค่าใช้จ่ายในการลงทุนต่ำ เช่น การแสดงประกอบแสงและเสียงขนาดเล็ก ชุดศรีพุกเขศวร

ที่ปราสาทสระกำแพงใหญ่ จ. ศรีสะเกษ มีเนื้อหาบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตำนานการสร้างเมืองศรีสะเกษ และวิถีชีวิตของสี่ชนเผ่า คือ เขมร ส่วย ลาว เยอ โดยย่อมาจากการแสดงประกอบแสงเสียงขนาดใหญ่ ชุดศิวัตราตรีศรีฤทธเศรษฐ์ ที่จะจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในงานเทศกาลดอกกล้าดวงบานสืบสานประเพณี สี่เผ่าไทยศรีสะเกษ ปัจจุบันแนวโน้มการแสดงประกอบแสงและเสียงลักษณะนี้มีมากขึ้น เพราะมีความสะดวกในการบริหารจัดการ และใช้ระยะเวลาเตรียมการไม่นานนัก สอดคล้องกับงบประมาณซึ่งส่วนมากมักจะมีจำนวนจำกัดโดยเฉพาะแสงและเสียงที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาล เป็นต้น

สำหรับบทความนี้จะนำเสนอเฉพาะการเขียนบทสำหรับรูปแบบการแสดงประกอบแสงและเสียง (Dramatic light & sound show) เท่านั้น โดยเฉพาะการแสดงประกอบแสงและเสียงขนาดเล็ก เนื่องจากเป็นรูปแบบที่หน่วยงานส่วนใหญ่นิยมจัดขึ้นในปัจจุบัน

ลักษณะสำคัญของการแสดงประกอบแสงและเสียง

การแสดงประกอบประสมแสงและเสียง เป็นศิลปะการแสดง (Performing arts) ประเภทหนึ่ง ที่มีลักษณะต่างไปจากการแสดงประเภทโขน ละคร ละครเวที ละครโทรทัศน์ หรือภาพยนตร์ ลักษณะสำคัญของการแสดงประกอบแสงและเสียง จะมีดังนี้

1. เป็นการแสดงกลางแจ้ง
2. เป็นการแสดงสด
3. เป็นการแสดงนาฏกรรม ที่ต้องผสมกับวิทยาการด้านการให้แสง และการออกแบบเสียงให้สื่อความหมายสัมพันธ์กับการแสดง
4. เป็นการผสมศิลปะการแสดงหลายๆ ด้าน เช่น ดุริยางค์ไทย ดุริยางค์สากล นาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์สากล ละคร ฯลฯ เข้าไว้ด้วยกัน
5. เป็นการแสดงที่โดยมากจะอิงประวัติศาสตร์ ตำนาน หรือเป็นการแสดงให้เห็นถึงประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นๆ
6. เป็นการแสดงที่มีความยาวประมาณ 45 นาที - 1 ชั่วโมง

จากลักษณะดังกล่าวผู้เขียนบทพึงตระหนักและแยกแยะว่า การแสดงประกอบแสงและเสียง นั้นแตกต่างจากการแสดงประเภทอื่นๆ มีทั้งข้อจำกัด และข้อดี ที่แตกต่าง

ต่างกัน ซึ่งจะส่งผลต่อการเขียนบทการแสดงด้วย

บทการแสดงประกอบแสงและเสียงในฐานะวรรณกรรมการแสดงร่วมสมัย

วรรณกรรมการแสดง (Literature of the performing arts) ในที่นี้มีความหมายกว้างๆ คือ วรรณกรรมที่แต่งขึ้นสำหรับใช้ในการแสดงต่างๆ โดยผูกเรื่องราวสำหรับจัดแสดงในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งทั้งแบบประเพณีหรือแบบร่วมสมัย เช่น โขน ละครรำ ละครเวที ละครโทรทัศน์ ฯลฯ สำหรับคำว่าวรรณกรรมการแสดงร่วมสมัย (Literature for Contemporary Performing Art) นั้น เจตนาจะให้เห็นถึงความแตกต่างจากวรรณกรรมการแสดงตามแบบประเพณีไทยเดิม ไม่ว่าจะเป็นในด้านรูปแบบการแสดง ด้านการใช้สื่อ ฯลฯ เช่น บทละครเวที บทละครโทรทัศน์ บทละครวิทยุ

บทการแสดงประกอบแสงเสียง ถือเป็นวรรณกรรมการแสดงร่วมสมัยรูปแบบหนึ่ง แม้ว่าจะมีลักษณะที่มุ่งเน้นเพื่อใช้ในการแสดงมากกว่าการอ่าน เพราะเป็นงานวรรณกรรมที่ฟังดู (ทฤศยกวายุชะ) คือต้องสื่อไปยังผู้รับด้วยการแสดงท่าทาง (องค์ะ) คำพูด (วาทะ) และการแสดงด้วยปฏิกริยา (สาตตวิกะ) นอกจากนั้นยังต้องประกอบด้วย ฉาก แสงสีและเสียงดนตรี (กุสุมา รัชชมนณี, 2547) แต่ด้วยตนเองก็เปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้ใช้จินตนาการ ตีความและสร้างจินตภาพตามที่ตนเองของแต่ละบุคคล อย่างน้อยตัวผู้กำกับ นักแสดง ฝ่ายแสงและเสียงก็ล้วนต้องตีความจากตัวบทก่อนจะถ่ายทอดออกมาเป็นภาพการแสดงทั้งนั้น จินตนาการและการตีความนี้เองที่ทำให้ทุกครั้งเมื่อมีการนำเอาบทเรื่องใดมาแสดงใหม่ ย่อมได้รสและความรู้สึกที่ต่างออกไปจากการแสดงครั้งที่ผ่านมา ซึ่งนับเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของวรรณกรรมการแสดงร่วมสมัย

การแสดงประกอบแสงและเสียง เป็นรูปแบบการแสดงที่เกิดขึ้นใหม่ และค่อนข้างจะมีความยืดหยุ่น ไม่ดำเนินตามขนบเดิมอย่างเคร่งครัด แต่มุ่งเน้นจะนำเสนออย่างหลากหลาย (Variety) ดังนั้นตัวบท จึงมักประสมประสานกลวิธีทางวรรณศิลป์ไว้อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการใช้บทร้อยกรอง บทเพลงพื้นบ้าน การใช้ภาษาอลงการ โบราณคดีศัพท์ การผสมผสานภาษาถิ่นเอาไว้ด้วยเจตนาให้ผู้ชมได้รับกลิ่นอายและตีความกับการแสดงภายในเวลาอันจำกัดให้เหมาะสมลงตัวที่สุด และเป็นการอวดฝีมือการเขียนบทของผู้เขียนบทไปในตัว บทการแสดงประกอบแสงเสียงที่ดี จึงมักจะให้ภาพที่

ชัดเจนของการแสดง ด้วยการอธิบายลักษณะนาฏการ ประกอบคำบรรยายที่สอดคล้องกัน สามารถสร้างจินตภาพให้กับผู้อ่านได้ แม้จะยังไม่ได้นำไปแสดงจริงก็ตาม ดังนั้นในแง่บทบาทการแสดงประกอบแสงเสียงที่ดีจึงมีลักษณะเป็น “ทวีประสงค์” คือ เป็นทั้งบทที่ใช้สำหรับการแสดงและเมื่อไม่มีโอกาสแสดงก็เป็นวรรณกรรมสำหรับอ่านก็ได้ (กุสุมา รัชมณี, 2547)

องค์ประกอบเบื้องต้นที่ควรพิจารณาในการเขียนบทการแสดงแสงและเสียง

การแสดงประกอบแสงและเสียงเรื่องหนึ่ง มักจัดทำขึ้นเป็นการเฉพาะกิจ เพื่อเป็นกิจกรรมในงานหรือเทศกาลต่าง ๆ การจัดงานในแต่ละครั้งจึงมีข้อกำหนดที่แตกต่างกันไปตามแต่นโยบายของผู้จัดงานและมักจะไม่ซ้ำกันในแต่ละปี การจะลงมือเขียนบทแต่ละครั้งผู้เขียนบทจึงควรทำการศึกษาความเหมาะสมเบื้องต้น (Feasibility study) เพื่อใช้เป็นกรอบในการเขียนบทการแสดงประกอบแสงและเสียงจากองค์ประกอบต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์

บทการแสดงควรจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดงานเป็นหลัก โดยพิจารณาว่างานนั้นจัดขึ้นเนื่องในวาระโอกาสใด และมีวัตถุประสงค์ในการจัดงานอย่างไร เช่น เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น เพื่อยกย่องเชิดชูบุคคลสำคัญ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ประเพณีท้องถิ่น ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เขียนบทสามารถกำหนดได้ว่า จะเขียนบทที่มีเนื้อหาหลักเกี่ยวกับอะไร และนำเสนอในรูปแบบใดได้บ้าง และสอดคล้องกลมกลืนกับงานที่จัดขึ้นด้วย

2. กลุ่มผู้ชมเป้าหมาย

เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่ผู้เขียนบทควรนำมาพิจารณา ว่าควรจะนำเสนอการแสดงที่ให้ข้อมูล เนื้อหาในระดับใด หากกลุ่มผู้ชมเป้าหมายเป็นนักท่องเที่ยวหรือบุคคลต่างถิ่น ผู้เขียนบทก็จะสามารถตัดสินใจว่าจะเขียนบทให้ออกมาในลักษณะที่เอื้อต่อความเข้าใจของคนต่างถิ่นต่างวัฒนธรรม หรือหากกลุ่มผู้ชมเป้าหมายเป็นคนในท้องถิ่น ผู้เขียนบทต้องขบคิดว่าจะนำเสนอเรื่องที่คนในท้องถิ่นรับรู้กันให้ออกมาในรูปแบบใด เรื่องใดควรนำเสนอ และเรื่องใดที่ควรหลีกเลี่ยง เป็นต้น นอกจากนี้ ควรพิจารณา เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ของกลุ่มผู้ชมเป้าหมายด้วยว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร เพราะส่วน

เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อการเขียนบทและการนำเสนอเรื่องราวการแสดงประกอบแสงและเสียง ทั้งสิ้น

3. ระยะเวลาในการแสดง

สิ่งที่นักเขียนบทมือใหม่หรือมือเก่ามักพบเสมอคือ มีประเด็นที่อยากจะนำเสนอเป็นจำนวนมาก ทั้งประวัติศาสตร์ ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปการแสดง จนภายหลังกระทั่งสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ก็ยังนำมาเกี่ยวข้อง ทำให้ผู้เขียนบทต้องหียบเอาทุก ๆ อย่างมาผสมลงในกาแสดง ซึ่งบางครั้งก็ลงตัว แต่บางครั้งก็ขาดๆ เกินๆ จนทำให้การแสดงประกอบแสงและเสียงบางเรื่องต้องใช้เวลานานกว่าสองชั่วโมง ซึ่งโดยธรรมชาติของมนุษย์แล้วจะมีสมาธิจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ไม่เกิน 15 นาทีเท่านั้น ดังนั้นบทการแสดงที่ดีเมื่อนำไปจัดแสดงแล้วควรใช้เวลาประมาณ 45-50 นาที ทั้งนี้ต้องตระหนักเสมอว่า ยิ่งใช้เวลานานเท่าใด ต้นทุนในการแสดงยิ่งเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน

เวลาจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ผู้เขียนบท ต้องใช้ความสามารถในการตัดต่อลดทอนบทการแสดงให้สามารถนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ที่เลือกสรรแล้ว เพื่อสื่อให้ผู้ชมเข้าถึงและเข้าใจสารัตถะของการแสดงภายในระยะเวลาอันจำกัด ตามวัตถุประสงค์ของการแสดงให้ได้มากที่สุด

4. สถานที่จัดการแสดง

ผู้เขียนบทควรจะรู้ว่าสถานที่ที่จะจัดแสดงจริงนั้น มีภูมิลักษณะอย่างไร เพื่อที่จะสามารถกำหนดจุดการแสดงในบทการแสดงว่า บริเวณนี้ควรจะเป็นอะไร ควรจะใช้สื่อความหมายอย่างไร ต้องสร้างฉากอะไรเพิ่มเติมหรือไม่ มีทัศนภาพโดยรวมเมื่อดูในระยะไกลเป็นอย่างไร บทการแสดงควรมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับสถานที่จัดการแสดง ซึ่งสถานที่ที่เหมาะสมนั้นอาจจะเป็นโบราณสถาน หรือสถานที่ที่มีความหมายทางประวัติศาสตร์ โดยใช้เป็นพื้นหลังในการแสดง แต่ทั้งนี้ควรคำนึงถึงผลกระทบต่อความเชื่อและศรัทธาของประชาชน ตลอดจนพิจารณาถึงความเหมาะสมในการจัดการแสดงด้วย เป็นต้นว่าไม่ควรจัดการแสดงในพระอารามที่มีพระจำพรรษาอยู่ หรือศาสนสถานที่ประชาชนให้ความเคารพศรัทธา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) ปัจจุบันหลายหน่วยงานที่จัดการแสดงจึงหลีกเลี่ยงมาจัดในสถานที่อื่นเช่น ลานอนุสาวรีย์ หรือสนามกีฬาแทน

สถานที่ตั้งของฉากหลักและรอง ควรมีพื้นที่กว้างขวางพอสมควร คือไม่ต่ำกว่า 5,000 ตารางเมตร และต้องสามารถควบคุมบรรยากาศพื้นที่โดยรอบในขณะจัดการแสดง ได้ เช่น ไม่มีแสงหรือเสียงจากแหล่งอื่น มารบกวนขณะจัดการแสดง ส่วนพื้นที่นั่งชมการแสดง ไม่ควรต่ำกว่า 1,600 ตารางเมตร

5. งบประมาณ

การแสดงประกอบแสงและเสียงในแต่ละครั้ง ต้องอาศัยงบประมาณเป็นจำนวนมาก โดยมีค่าใช้จ่ายหลักๆ ดังนี้

– การจัดทำบทการแสดงและเสียงประกอบการแสดง เช่น ค่าจ้างเขียนบท และออกแบบการแสดง ค่าลิขสิทธิ์เพลง ค่าจ้างแต่งเพลงประกอบ ค่าจ้างผู้เชี่ยวชาญในการพากย์เสียง ผสมเสียง บันทึกเสียง ค่าอุปกรณ์บันทึกเสียง และเช่าห้องบันทึกเสียง ฯลฯ

– การจัดทำระบบเทคนิค เช่น ค่าจ้างระบบแสง เสียงประกอบการแสดง ค่าจัดทำระบบเทคนิคพิเศษ เช่น หมอกควัน ดอกไม้ไฟ พลุ ค่าไฟฟ้า ฯลฯ

– การจัดการแสดงประกอบ เช่น ค่าจ้างผู้แสดง ค่าเครื่องแต่งกายและแต่งหน้านักแสดง ค่าอุปกรณ์ประกอบการแสดง เช่น เครื่องสูง คานหาม เครื่องประดับ ฯลฯ

– ค่าก่อสร้าง เช่น ค่าสร้างฉาก ค่าเวที ตกแต่งสถานที่ ฯลฯ

ด้วยปัจจัยดังกล่าว งบประมาณจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผู้เขียนบทพึงพิจารณา เนื่องจากงบประมาณจะเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถจำกัดกรอบแนวคิดว่าจะไรสามารถทำได้ และทำไม่ได้ ถึงแม้ผู้เขียนบทจะบรรยายลักษณะนาฏการไว้อย่างยิ่งใหญ่อลังการก็ตาม หากไม่สามารถแสดงได้จริงเนื่องจากไม่มีงบประมาณก็นับว่าเป็นการสูญเปล่าทางปัญญาอย่างสิ้นเชิง

6. ส่วนประกอบพิเศษอื่น ๆ

เช่น ทรัพยากรบุคคล หรือผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นที่ผู้เขียนบทสามารถปรึกษาเกี่ยวกับข้อมูลที่จะนำมาแปรรูปเป็นบทการแสดงได้ ผู้บริหารท้องถิ่น นักเรียนนักศึกษา ฯลฯ ตลอดจนความร่วมมือจากหน่วยงานในท้องถิ่นและการสนับสนุนส่งเสริมของท้องถิ่น ที่อาจขอความร่วมมือและประสานงานในการแสดงประกอบแสงและเสียงได้ ก็เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เขียนบทสามารถสร้างบทที่เหมาะสมต่อศักยภาพนั้น และสามารถกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนได้ในบทการแสดงได้เช่นกัน

ขั้นตอนการเขียนบทการแสดงประกอบและแสงเสียง

หลังจากที่ผู้เขียนบทได้ทำการศึกษาความเหมาะสมเบื้องต้น (Feasibility study) จากองค์ประกอบต่างๆ ที่ควรพิจารณาในการเขียนบทการแสดงประกอบแสงและเสียงแล้วนั้น ในขั้นต่อมาคือ การลงมือเขียนบทการแสดงประกอบแสงและเสียง ซึ่งผู้เขียนบทความจะได้เสนอแนวทางที่ประมวลจากประสบการณ์ โดยมีขั้นตอนทั่วไปดังนี้

1. กำหนดหัวข้อเรื่อง (Subject) ที่จะนำมาเขียนบทการแสดง

ในการเขียนบทสำหรับการแสดงประกอบแสงและเสียง สักเรื่องหนึ่งนั้น สิ่งสำคัญคือผู้เขียนบทต้องพิจารณา กำหนดหัวข้อเรื่อง (Subject) ให้ได้ว่า “จะนำเสนออะไร” เพื่อกำหนดเป็นกรอบที่จะเติมรายละเอียดต่างๆ ในขั้นต่อไป การแสดงประกอบแสงและเสียงโดยมาก มักนำเสนอหัวข้อเรื่องต่างๆ ดังนี้

- ประวัติศาสตร์ความเป็นมาในการตั้งบ้านแปลงเมือง เช่น การแสดงประกอบแสงและเสียงชุด นารายณ์ราชนิเวศน์นิมิต บริเวณพระนารายณ์ราชนิเวศน์ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ในปี 2546 มีเนื้อหาสำคัญของเรื่องคือกล่าวถึงประวัติศาสตร์ของเมืองลพบุรี ราชธานีแห่งที่ 2 ในสมัยที่สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

- วิกรรมหรือประวัติบุคคลสำคัญ เช่น การแสดงประกอบแสงและเสียงชุด แผ่นดินที่หวงแหน สุดแดนบูรพา ณ บริเวณวัดบุปผาราม อำเภอเมือง จังหวัดตราด ในปี 2546 กล่าวถึงเหตุการณ์วิกรรมในคราวที่พระเจ้าตากสินมหาราช เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเป็น พระยาวชิรปราการเดินทางมาต่อสู้กับกองทัพพม่า ที่จังหวัดตราด และการนำเสนอเรื่องราวของยุทธนาวีที่เกาะช้าง

- ตำนานท้องถิ่น เช่น การแสดงประกอบแสงและเสียง ชุด ชุมปัญญาแห่งอีสาน พื้นตำนานมอดินแดง เรื่อง พญาสุวรรณคันคากโพธิสัตว์ ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปี 2547 มีเนื้อหาสำคัญของเรื่องคือ นำเสนอตำนานท้องถิ่นเรื่อง พญาคันคาก ซึ่งเป็นที่มาของการจุดบั้งไฟขอฝน

- วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การแสดงประกอบแสงและเสียงชุด อาช่าคนภูเขา ณ ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงราย ตำบลป่าซาง อ.แม่จัน จ.เชียงราย ในปี 2546 เป็นการนำเสนอเรื่องราววิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขาเผ่า อาช่า ในด้านต่างๆ ทั้งความเชื่อและประเพณีท้องถิ่น เป็นต้น

- ความเป็นมาของบุญประเพณีต่าง ๆ เช่น แสดงประกอบแสงและเสียง “สืบสานบุญประเพณีศักดิ์ศรีพีชปุระ” ตำนานประเพณีอุ้มพระดำน้ำ ณ บริเวณคู้้งน้ำ ตำนหลังศาลากลางจังหวัดเพชรบูรณ์ ในปี 2546 เป็นการนำเสนอความเป็นมา มูลเหตุ แห่งประเพณีการอุ้มพระดำน้ำ ที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด

2. การกำหนดแกนความคิดหลัก (Theme)

เมื่อผู้เขียนบทสามารถวางกรอบว่าจะเขียนบทการแสดงประกอบแสงและเสียง ในหัวเรื่องใดแล้ว ลำดับต่อมาคือ การกำหนด แกนความคิดหลัก (Theme) ของเรื่องนั้น ซึ่งถือเป็นหัวใจของบทการแสดง แกนความคิดหลักก็คือประเด็นสำคัญ หรือแนวคิดสำคัญ ของการแสดงประกอบแสงและเสียงเรื่องนั้น ที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้ชมรับทราบและเข้าถึง ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากที่สุดในการเขียนบทไม่ว่าจะเป็นการแสดงประเภทใดก็ตาม แกนความคิดหลักของการแสดงประกอบแสงและเสียง ที่มักพบเห็นได้เสมอเป็นต้นว่า

ความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่น
 ความกล้าหาญของบรรพชนที่เสียสละชีวิตเพื่อรักษาบ้านเมือง
 ความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ
 ความจงรักภักดีในสถาบันพระมหากษัตริย์
 ความสงบสุขร่มเย็นของบ้านเมือง
 ฯลฯ

3. กำหนดเนื้อหา (Content)

เมื่อผู้เขียนบทกำหนดแกนความคิดหลักของเรื่องแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือการกำหนดเนื้อหาของเรื่อง โดยแตกประเด็น ให้สอดคล้องกับแกนที่วางไว้ เช่น แกนความคิดหลักของเรื่องคือ ความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เนื้อหาที่จะนำมาเสนอนั้น อาจจะประกอบด้วยประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปการแสดง ความสามัคคีของคนในท้องถิ่น ตลอดจนบุคคลสำคัญ โดยผู้เขียนต้องทำการศึกษาและเก็บข้อมูล เกี่ยวกับเรื่องที่จะแสดงอย่างรอบด้านให้ได้มากที่สุด ทั้งข้อมูลที่เป็นรูปเอกสาร เช่น พงศาวดาร จารึก หรือข้อมูลที่เป็นมุขปาฐะ เช่น คำบอกเล่า การสัมภาษณ์ผู้รู้ และคัดกรองข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเขียนขึ้น โดยพึงระลึกรออยู่เสมอว่าข้อมูลที่ได้นั้นต้องสามารถตรวจสอบได้ และมีความน่าเชื่อถือเพียงไร ซึ่งจะ

ส่งผลให้บทการแสดงที่จะเขียนนั้นมีความหนักแน่น และมีแก่นสารอีกด้วย เนื่องจากการแสดงแสงและเสียง ส่วนมากต่างจากการแสดงทั่วๆ ไปเช่น ละครเวที ที่สามารถนำวรรณกรรมต้นฉบับมาแปรรูป เป็นวรรณกรรมการแสดงได้โดยตรง แต่การแสดงประกอบแสงและเสียง มักจะต้องสร้างขึ้นใหม่ และหยิบส่วนผสมจุดเด่นอย่างละเอียดอย่างละเอียดจากข้อมูลแหล่งต่างๆ มาประกอบกันขึ้นเป็นบท ซึ่งต้องอาศัยความพยายามและวิจาร์ณญาณของผู้เขียนบทเป็นสำคัญ

4. การวางโครงสร้างของบท (Plot & Structure)

คือการวางลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์ และการแสดงที่สำคัญในเรื่อง โดยนำเอาเนื้อหาที่ได้จากการเก็บข้อมูล มาร้อยเรียงเป็นเรื่องราวตั้งแต่ต้นจนจบ เป็นฉาก หรือองก์ โดยทั่วไปมักจะมีลำดับขั้นดังนี้

- **การเริ่มเรื่อง (Opening)** การเริ่มเรื่องหรืออารัมภบทนั้น ควรจะเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้ชม หรือเรียกร้องความสนใจของผู้ชมให้มุ่งสู่การแสดงเบื้องหน้า อาจเป็นการแจ้งชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ในการแสดง หน่วยงานที่จัดการแสดง รวมถึงค่าเตือน เช่น งดใช้แฟรจในการบันทึกภาพการแสดง หรือขอความร่วมมือปิดเครื่องมือถือสื่อสารที่จะรบกวนการแสดง เป็นต้น

- **เนื้อเรื่อง (Body)** เป็นการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาแปรรูปเป็นบทสำหรับการแสดง โดยลำดับเนื้อหา และดำเนินเรื่อง ซึ่งในส่วนนี้ถือเป็นศาสตร์และศิลป์ที่ผู้เขียนบทต้องอาศัยทักษะความสามารถในการใช้ภาษาและจินตนาการส่วนบุคคล ที่จะทำให้การแสดงออกมาไม่เยิ่นเย้อ และตรงผู้ชมให้ดื่มด่ำกับการแสดงได้ตั้งแต่ต้นจนจบ การแสดงประกอบแสงและเสียง จะใช้การบรรยายเป็นหลัก แต่ก็ใช้ว่าการแสดงในเชิงละครที่มีบทสนทนาจะไม่สามารถทำได้ ทั้งนี้ อย่าลืมว่าการแสดงประกอบแสงและเสียง เป็นงานคนละอย่างกับละครเวทีหรือละครโทรทัศน์ การแสดงเชิงละคร ควรเป็นองค์ประกอบย่อย อีกทั้งการสนทนาของตัวละครที่ยาวนาน ย่อมเป็นสิ่งที่บั่นทอนให้การแสดงลดความตื่นตาตื่นใจลงไปได้

- **บทจบ (Ending)** เป็นการสรุปเนื้อหา คลี่คลายสถานการณ์ พร้อมกับการแสดงชุดสุดท้าย (Finale) ถือเป็นส่วนสำคัญที่ผู้เขียนบทต้องทำให้ผู้ชมรู้สึกอิ่มเอม และประทับใจในการแสดง

5. การปรับแก้ (Edit)

บทบาทการแสดงประกอบแสงและเสียง เป็นงานวรรณกรรมการแสดง ดังนั้นหากเมื่อนำบทบาทแสดงไปทดลองฝึกซ้อมแสดงแล้ว พบข้อผิดพลาด หรือไม่เหมาะสม สอดคล้องกับการแสดง ก็จำเป็นต้องมีการปรับแก้ให้เหมาะสม แต่ทั้งนี้การปรับแก้ต้องไม่ทำให้แก่นความคิดหลักของเรื่อง (Theme) เปลี่ยนไป

ส่วนประกอบของบทบาทการแสดงแสงและเสียง

โดยทั่วไปแล้วบทบาทการแสดงแสงและเสียงควรจะประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1. ลำดับ เป็นส่วนที่ระบุองค์และฉาก (Acts and Scenes) สำหรับให้ผู้มีส่วนร่วมในการแสดงทั้งหมดเข้าใจร่วมกันทั้งในการซ้อมและการแสดงจริง

2. ลักษณะนาฏการ เป็นส่วนที่ระบุถึงการแสดงในฉากนั้นๆ ว่าใครทำอะไร ที่ไหน เริ่มต้นและจบลงอย่างไร ข้อมูลในส่วนนี้จะเป็นส่วนสำคัญที่ผู้กำกับการแสดงจะใช้ในการทำความเข้าใจกับนักแสดง และกำกับให้การแสดงออกมาตามที่ผู้เขียนบทประสงค์ไว้

3. คำบรรยาย คือส่วนตัวบท ที่เป็นคำพากย์บรรยาย ถ้อยความ หรือบทสนทนาของตัวละครในการแสดง ส่วนคำบรรยายจะระบุว่าต้องใช้เสียงพากย์อย่างไร เช่น อ่านปรกติ อ่านทำนองเสนาะ เสียงผู้หญิง ผู้ชาย คนแก่หรือเด็ก น้ำเสียงมีอารมณ์ ลักษณะใดบ้าง เป็นต้น ในส่วนนี้เป็นส่วนสำคัญสำหรับผู้พากย์เสียงประกอบการแสดง จะใช้เป็นแนวทางในการพากย์ บางครั้งการเขียนบทที่มีคำอ่านยากหรือเป็นโบราณศัพท์ ผู้เขียนบทก็ควรเขียนคำอ่านกำกับเอาไว้เพื่อให้ผู้พากย์สามารถออกเสียงได้อย่างถูกต้อง

4. เสียง เป็นส่วนที่ผู้เขียนบทออกแบบลักษณะของเสียงที่ต้องการให้มีในฉากนาฏการนั้นๆ โดยมีหลักสำคัญคือต้องออกแบบเสียงให้สอดคล้องกับคำบรรยายและกลมกลืนกับลักษณะนาฏการ เสียงในที่นี้หมายรวมถึง เสียงประกอบ (Sound effect) เช่น เสียงฟ้าร้อง เสียงระเบิด เสียงสัตว์ต่างๆ เป็นต้น ตลอดจนเสียงดนตรีประกอบ ไม่ว่าจะเป็นดนตรีไทย ดนตรีสากล หรือดนตรีพื้นเมือง ผู้เขียนบทจะต้องพิจารณาว่าคำบรรยายและลักษณะนาฏการในฉากหรือองค์นั้นๆ ควรจะใช้เพลงลักษณะใด และระยะเวลาานเท่าไร เนื่องจากการแสดงแสงและเสียงมีข้อจำกัดเรื่องเวลา ดังนั้นจึงต้องมีการลดทอน

เพลงโดยเลือกมาเฉพาะช่วงที่จำเป็น การเขียนรายละเอียดเกี่ยวกับเสียงให้ชัดเจนนี้จะช่วยให้ผู้จัดทำเสียงประกอบการแสดงสามารถเข้าใจและจัดทำเสียงประกอบออกมาตามที่ต้องการได้อย่างถูกต้อง

5. แสง เป็นส่วนที่อธิบายข้อมูลทางเทคนิคของแสงว่าต้องการแสงลักษณะใด ระบุว่าต้องการสีอารมณ์และบรรยากาศในฉากนาฏการนั้นอย่างไร อารมณ์แบบไหน สีอะไร ความสว่าง Fade in, Fade out ช่วงใด รวมถึงการกำหนดเทคนิคพิเศษ เช่น การจุดพลุ ดอกไม้ไฟ ระเบิด การยิงเลเซอร์ ฯลฯ การเขียนรายละเอียดเกี่ยวกับแสงจะเป็นแนวทางในการออกแบบแสงสี (Lighting design) ของฝ่ายเทคนิคแสง และเป็นพิมพ์เขียวในการควบคุมแสงให้สอดคล้องกับเสียงและการแสดงด้วย

6. หมายเหตุ เป็นส่วนที่ผู้เขียนบทอาจจะเพิ่มเติมรายละเอียดอื่นๆ ที่สำคัญ เช่น ในกรณีที่ผู้เขียนบทและกำกับการแสดงเป็นคนๆ เดียวกัน อาจจะระบุผู้รับผิดชอบในการปล่อยตัวนักแสดง หรือระบุจำนวนนักแสดงในฉากนั้นๆ เพื่อประโยชน์ในการกำกับการแสดง เป็นต้น

ดังตัวอย่างบทการแสดงเทิดพระเกียรติเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ชุตตบยศรีแก้วทูลพระขวัญเกล้า พ่อเจ้าอยู่หัวยังขม่อม (วิศบัญญัติ ชัยช่วย, 2549 : 1)

1. ตัวอย่างการแสดงประกอบแสงและเสียงขนาดเล็ก

บวชชีด้วย ๑๗ปีอยู่ด้วย ๑๗ปี
บวชชีแล้ว ๑๗ปีอยู่ด้วย ๑๗ปี

ลำดับ	ลักษณะเหตุการณ์	บรรยาย	เสียง	แสง	พยางค์
1	<p>ฉากแสดง ชูบุลุม กับ มเหสีทั้ง 2 ออกมายืน ตีบท ที่ stage 1</p> <p>ชูบุลุมและมเหสีลงจาก stage ไปที่หน้าเวที ตีบทแล้วกลับมาที่ บริเวณ stage 1</p>	<p>บรรยาย ชู : จังหวัดขอนแก่น โดยมหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอให้น้อมนำทุกท่านเข้าสู่การแสดงเทิดพระเกียรติในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี และทรงเจริญพระชนมายุครบ 80 พรรษา ในปีพุทธศักราช 2550 ชุด บวชชีแก้ว พุดพระขวัญเกล้า พ่อเจ้าอยู่หัวยังขม่อม (ช๊ะหม่อม)</p> <p>บรรยาย ช : นับแต่ครั้งปฐมกาล นานเนิ่นนานมิอาจจะนับเพลาหันโลก ลุ่ม เมืองล้ง ยังไม่มีผู้คนอาศัย พญาแกนหลวง บรมเมืองฟ้าจึงบัญชาให้โอรสลงมาจุติ เป็นขุนครองเมืองล้ง นามว่าชูบุลุมราชาธิราช</p> <p>ชูบุลุม กับนางยมพะลา อัครมเหสี แล นางเอกแดง เทวีย้ายจึงได้ลงมาสร้างบ้านแปงเมืองที่น่ายอ้อยยพัน</p>	<p>- Intro เสียงแคน</p> <p>- ดนตรีรับ</p>	<p>- Follow จัปที่ stage 1</p>	<p>Queue นักแสดง แกนหลวง 1</p> <p>ชูบุลุม 1 มเหสี 2</p>

2. ฉาก *Finale* ในการแสดงประกอบแสงและเสียง

3. นักแสดงและทีมงานการแสดงประกอบแสงและเสียง

บทสรุป

การเขียนบทเพื่อการแสดงประกอบแสงและเสียง เป็นสิ่งที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์ ศิลป์ และจินตนาการ ผสมผสานกับความร่วมมือของหลายฝ่าย โดยมีเป้าหมายคือ ผลงานที่เป็นศิลปการแสดงอันมีผลกระทบต่อความรู้สึกของคนในวงกว้าง

ด้วยองค์ประกอบของผู้เกี่ยวข้องในงานและงบประมาณ จำนวนมาก ดังนั้น การเขียนบทการแสดงแสงและเสียง จึงมีช่องทางสำหรับการลองผิดลองถูก หากแต่เป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในด้านศิลปการแสดง

อาคารสิ่งปลูกสร้างจะออกมาสวยงามคงทนถาวรเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับพิมพ์เขียว หรือแบบแปลนที่ผ่านการวิเคราะห์คำนวณมาเป็นอย่างดี การแสดงประกอบแสงและเสียงก็เช่นกัน หากปราศจากบทการแสดงที่ดีแล้ว ย่อมเป็นไปได้ที่การแสดงนั้นจะสำเร็จได้อย่างสวยงาม

บรรณานุกรม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2530). การแสดงแสงและเสียงเรื่องราชธานีกรุงศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

_____ (ม.ป.ป.). ข้อมูลพื้นฐานและหลักเกณฑ์สำหรับจัดการแสดงประเภทแสงและเสียง. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

การศึกษาทบทวนจัดทำบทและออกแบบรายละเอียดการติดตั้งระบบแสง เสียงถาวรในเขตนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา. (2539). กรุงเทพฯ : เจ เอส แอล.

กุสุมา รัชมณี. (2547). วรรณสารวิจัย. กรุงเทพฯ : แมคค่าผาง.

งานหลวงเวียงละกอนครั้งที่ 7 รำเป็งลำปาง A light and sound show "Rum Perng Lampang" จังหวัดลำปาง, กรมศิลปากร และ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2537). ลำปาง : จิตวัฒนาการพิมพ์,

รายงานการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดการจัดแสดงแสงเสียงถาวร ณ อุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2536). กรุงเทพฯ : มรดกโลก.

วิศปัดย์ ชัยช่วย. (2549). บทสำหรับกำกับการแสดงเทิดพระเกียรติเนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปีและทรงมีพระชนมายุครบ 80 พรรษา ในปีพุทธศักราช 2550 ชุดบายศรีแก้วทูลพระขวัญเกล้า พ่อเจ้าอยู่หัวยังขม่อม. ขอนแก่น : คณะละครดนตรีและนาฏศิลป์ (อัตสำเนา).

Ministry of Culture, P.R. China. (2003) *Impression Liu Sanjle*. Retrieved March 30, <http://www.soundandlight.com/eg/Default.aspx>

Sound and Light shows In Egypt. (2007) Retrieved March 30, 2007, from 2007, from http://www.chinaculture.org/gb/en/2006-11/21/content_89528.htm